

Зянько В.В., доцент, к.е.н. (Вінниця)

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС: ЇХ ВЗАЄМОВПЛИВ

Досліджуються тенденції процесу глобалізації, його складність і суперечливість. Розкриваються проблеми активізації використання інновацій як засобу адаптації економіки України до процесу глобалізації. Показана роль ТНК як рушійної сили глобалізації інвестиційно-інноваційних процесів.

Сучасна світова економіка дедалі інтенсивніше глобалізується. Цей процес є всеохоплюючим, жодній країні неможливо уникнути його впливу на різні сфери суспільного життя. Як новітня тенденція розвитку суспільства, процес глобалізації досліджується різними науковими школами, проте єдиного визначення терміну “глобалізація” поки що немає. Але, узагальнюючи різні підходи, можна сказати, що глобалізація – це комплексне геополітичне, геоекономічне і геокультурне явище, що має потужний ефект для всіх сторін життєдіяльності суспільства¹. В основі глобалізації лежить розвиток світових ринків товарів, послуг, праці та капіталу². Процес глобалізації супроводжується інтенсифікацією міжнародного руху капіталу, який спрямовується у

¹ Стукало Н.В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України // Фінанси України. – 2005. - №5. – С. 29-35.

² Лукашевич В.М. Глоба листика. – Львів: “Новий світ - 2000” – 2004. – С. 13-16.

найприбутковіші сфери світового господарства, швидким розвитком фінансових ринків, головним показником глобалізації яких є міжнародні фінансові потоки, активізацією ринку фінансових інновацій і загалом інноваційного процесу – процесу створення, освоєння і поширення нововведень.

Стрімка глобалізація та інтелектуалізація виробництва, ринку й економічної діяльності викликана небаченими темпами, динамікою і масштабами інновацій, які докорінно змінюють соціально-економічну структуру суспільства і виробничих відносин. Стає очевидним, що для рішення господарсько-економічних завдань потрібні нові підходи, якісні прогресивні зміни, які здатні забезпечити соціально-політичний розвиток держави. Такі видозміни, що безперервно виникають у просторі і часі, характерні для інноваційного процесу, на основі якого розвиваються інформаційні технології, зокрема глобальна мережа Інтернет, яка зв'язує різноякісні технології, архітектури, вузли, системи, абонентів, послуги і пропозицію в об'єднавче комунікативно-функціональне середовище.

Загалом інноваційний процес можна розглядати з різних позицій, узагальнювати чи навпаки – деталізувати³. Але в будь-якому випадку він є послідовним ланцюжком подій, які спричинюють “дозрівання” інноваційної ідеї до конкретного продукту, технології чи послуги, і поширення у практиці господарювання відповідно до інтересів підприємця-новатора. Поширюючись в економіці, інновація вдосконалюється, стає ефективнішою, набуває нових

³ Зянько В.В. Інноваційне підприємництво в Україні: проблеми становлення і розвитку. Монографія. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2005. – С. 48-60.

споживчих властивостей і перед нею відкриваються, завдяки процесу глобалізації, нові сфери застосування, нові ринки, а, отже, нові споживачі.

Інноваційний процес – це також процес реалізації інвестицій, який об'єднує науку, техніку, економіку, підприємництво й управління⁴. Процес глобалізації, стимулюючи розвиток засобів комунікації та інформаційних технологій, сприяє спрямованості інвестицій до освоєння нововведень і активізує інноваційне підприємництво. Тенденція глобалізації проявляється, зокрема, у зростанні частки іноземного фінансування наукових досліджень у більшості розвинутих та нових індустріальних країн, у створенні все більшого числа дослідницьких підрозділів транснаціональних корпорацій (ТНК) у сприятливих для такої діяльності регіонах.

Стрімке зростання мережі філій ТНК у світі засвідчують такі дані: якщо після другої світової війни ТНК створювали близько 100 іноземних філій за рік, то зараз майже в тисячу разів більше. У світі нині нараховується понад 800 тис. іноземних філій, якими володіють 63 тис. фінансових компаній. При цьому 270 тис. філій розміщені у розвинених країнах, 360 тис. – у країнах, що розвиваються, і 170 тис. – у країнах з перехідною економікою. Нині ТНК контролюють орієнтовно 80% світового технологічного потенціалу в приватному секторі і приблизно стільки ж у торгівлі⁵. Глобалізація сприяє розвитку транснаціональних корпорацій, які вважаються рушійною силою інвестиційно-інноваційних процесів. ТНК все частіше виступають на світовому інвестиційному ринку як

⁴ Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. – Л.: Видавничий центр Львівського національного ун-ту ім. Івана Франка, 2001. – С. 28.

⁵ World Investment Report 2001: Promoting Linkages. UN NY and Geneva. 2001. P.26.

прямий інвестор. Саме вони в основному формують світовий ринок, переносячи значну частину виробництва за межі окремої країни, створюючи філії, що інтегровані в єдину мережу виробництва товарів і послуг. Це дає можливість ТНК використовувати ресурси і конкурентні переваги багатьох країн. На думку Ю.М. Пахомова, інвестиції пов'язані з глобалізацією настільки тісно, що нині під її дією інвестиційні проекти виходять на новий рівень: за структурною будовою, територіальною ознакою поширення основного масиву інвестицій та окремих видів; з позицій природи їх здійснення; за мотиваційними критеріями і, звичайно, економічними і соціальними наслідками, які проявляються в результаті використання інвестицій⁶.

ТНК мають дуже широкий спектр можливостей для розміщення інвестицій і демонструють дедалі селективніший і вимогливіший підхід до чинників, які впливають на їхні інвестиційні рішення. Зрозуміло, що при розміщенні прямих іноземних інвестицій ТНК дотримуються політики, спрямованої на підвищення своєї конкурентоспроможності. Зокрема, вона зорієнтована на зміцнення інноваційних систем, заохочення і поширення новітніх технологій. Це сприяє створенню нових активів у вигляді технологічного та інноваційного потенціалу.

ТНК мають значний вплив на науково-технічний прогрес, багато в чому визначають магістральний напрям його подальшого розвитку і, відповідно, структурні зрушення світової економіки (завдяки величезним витратам на НДДКР).

⁶ Пахомов Ю.Н. Глобализация в контексте новых инвестиционных возможностей и новых рисков // Глобализация инвестиционных процессов та фінансова безпека України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 27 червня 2001. – К., 2001. – 144 с.

Володіючи величезними фінансовими можливостями, ТНК чинять потужний вплив на світове господарство. Вони часто виступають як активні користувачі нововведень, створених малими і середніми підприємствами. Останні, не маючи можливості довести новації до масового виробництва, оскільки для промислового освоєння винаходів потрібні непосильні для малих і середніх фірм витрати, включаючи модернізацію обладнання і всього виробничого процесу, організацію збуту, рекламу, продають їх ТНК.

Отже, ТНК є потужним каналом прямих іноземних інвестицій в економіку третіх країн. Налагодження зв'язків українських виробників з ТНК сприятиме широкому обміну технологіями, навичками і знаннями з іноземними фірмами, активізуватиме розвиток підприємницького сектора.

Поряд з тим, очевидним є факт, що нині ТНК уже досягли такої могутності (у деяких з них обсяг виробництва порівнюваний з величиною ВВП досить великих країн), що багато в чому змінили розстановку сил на міжнародній арені, послаблюючи роль суверенних держав. Цей феномен констатується багатьма дослідниками⁷. Сьогодні у сфері міжнародних економічних відносин основними дійовими особами виступають уже не держави і навіть не окремі регіональні чи міжнародні організації, а ТНК, які, витіснивши ці країни, впевнено зайняли свою нішу у системі міжнародних економічних відносин.

Отже, світова економіка стрімко розвивається у напрямі формування глобального економічного простору, в межах якого створюється новий тип

⁷ Кузнецов В. Что такое глобализация? // Мировая экономика и международные отношения. – 1998. - №2. – С.14.
Шакина А. Прямые иностранные инвестиции в странах Восточной Европы // Мировая экономика и международные отношения. – 2003. - №2. – С.48-51.

економіки. Роль і місце України у цьому “єдиному економічному просторі”, характерними ознаками якого є ліквідація всіх бар’єрів переміщення товарів, капіталу і послуг, уніфікація регулювання ринків, стандартизація вимог до руху капіталу, платіжно-розрахункових операцій, – потребують наукової оцінки.

Без чітких і ґрунтовних відповідей на ці запитання не слід поспішати з висновками про те, що Україна повинна максимально інтегруватися в міжнародну ринкову систему.

Не можна оцінювати процес глобалізації лише позитивно, адже і власне сам процес, і його наслідки без сумніву можуть бути негативними для певних держав і економік, перш за все інноваційно неконкурентоспроможних. Досвід показує, що лише ті країни, які виробили національні глобальноорієнтовані стратегії розвитку на 25-30 років, де враховували не тільки позитиви, а й загрози глобалізації, змогли встояти під ударами глобалізму і навіть забезпечити зростання своєї міжнародної конкурентоздатності. Це Китай, Індія та деякі країни Південно-Східної Азії. На думку О.Білоуса, повноцінна глобальна парадигма є прийнятною лише для найрозвинутіших великих і малих держав, які відрізняються максимально високим рівнем міжнародної конкурентоспроможності⁸.

Для України процес глобалізації може породити певні проблеми. З одного боку, він відкриває перспективи залучення фінансових ресурсів, яких не вистачає для того, щоб розвивати інноваційний процес. Але з іншого – глобалізація призводить до загострення міжнародної конкуренції за ці ресурси. Конкуренція

⁸ Білоус О. Глобалізація і глобалізм: парадокси чи закономірність постіндустріальної цивілізаційної еволюції? // Економічний часопис – XXI. - №3. – 2004. – С.7-11.

набуває глобального характеру і навіть локальним фірмам приходится змагатися з ТНК, які застосовують найновітніші досягнення у сфері управління та виробництва.

Ми не погоджуємось з думкою окремих економістів, що нібито з ефектом конкуренції, до якої неминуче веде глобалізація, пов'язаний її позитивний вплив⁹. Україна навряд чи спроможна здобути перемогу у такій конкурентній боротьбі, при цьому безумовно виграють величезні ТНК, капітал яких сконцентрований у наймогутніших країнах світу. Ці досить впливові і організовані утворення постійно намагаються завоювати нові ринки, виступають за єдині ліберальні правила господарської гри, які вигідні їм, але не підходять менш розвинутим та менш впливовим країнам. Насправді так звані “глобальні фірми”, що виходять за нинішнього процесу глобалізації на авансцену світової економіки, серйозно погрожують економічному суверенітету тих держав, котрі не входять до переліку високорозвинених, серед яких знаходиться і Україна.

Процес глобалізації складний і суперечливий, його не можна оцінювати однобічно. Україна поступово втягується в нього, і в майбутньому вплив глобалізації ставатиме дедалі відчутнішим. Могутні держави і зараз часто намагаються диктувати свій сценарій розвитку подій, який не враховує національних інтересів і сприяє посиленню залежності країни від потужних міжнародних, насамперед фінансових, організацій.

Протистояти процесу глобалізації нелегко, до того ж, з розвитком

⁹ Савченко Т.В. Уточнення економічного змісту й особливостей глобалізації // Фінанси України. - 2004. - №7. – С.20-26.

інформаційної сфери він посилюється, а залишатися осторонь процесу інформатизації не можна – вона диктується нинішнім науково-технічним прогресом. Інформація у XXI столітті є одним з основних ресурсів, який витісняє на другий план ті, що панували впродовж минулих століть – сировину і енергію¹⁰.

Через негативні тенденції розвитку України технологічний розрив між нею і промисловорозвиненими країнами, які будь-що намагаються посилити свій вплив на світовому ринку, збільшується. Національна економіка істотно ослаблена суттєвим погіршенням зовнішніх умов розвитку, внутрішніми труднощами зростання. Тож нагальнішою постає проблема активізації використання інновацій як засобу розвитку, засобу адаптації до процесу глобалізації. Українським підприємствам потрібно розробляти і втілювати передові, що не поступаються закордонним, технології управління з метою забезпечення своєї конкурентоспроможності, враховуючи особливості сучасних господарських процесів.

Економіка розвинутих країн ще у 70-і роки минулого століття одержала назву “інформаційної економіки”, “економіки знань”¹¹. На початку третього тисячоліття ці терміни стали дуже актуальними у зв’язку з ускладненням всіх економічних процесів та розвитком комунікаційних технологій. Знання та інші нематеріальні цінності стають вирішальним чинником ефективного розвитку підприємств і забезпечення їх конкурентоспроможності. Інформація, знання та спрямування суб’єкта породжують його рух в економічному середовищі чи волю

¹⁰ Дубас А. Информатизация – основа моделирования и прогнозирования общественно-политической деятельности //Персонал. – 2003. – №1. – С. 45-49.

¹¹ Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Пер. с англ. – М.: Academia, 1999.

до руху, але і воля до руху, як і власне рух, у свою чергу породжують знання та інформацію.

Активізація інноваційного процесу неможлива без заохочення та ефективного використання новаторської розумової праці, що створює нові знання і новітні технології. Механічне використання чужих, запозичених “ноу-хау” сьогодні є не настільки цінним. Зі сфери ощадливішого використання часу та обмежених матеріальних ресурсів, що знижує собівартість продукції та її ціну, конкуренція світового ринку перемістилась нині у сферу технологічного прогресу, техніко-технологічного вдосконалення. Та, на жаль, технологічна сфера України з кожним роком потрапляє у все більшу залежність від інтелектуальної, наукомісткої продукції інших країн. Досить часто матеріали, обладнання, машини, технічний досвід і “ноу-хау” купуються вітчизняними підприємствами у технічно розвиненіших країнах, до того ж, через нестачу коштів, почасти не найкращі. Хоч у такій технологічній залежності і прихована певна небезпека, рішення відмовитись від залучення зарубіжних технологічних знань було б також неправильним.

Певним уроком для України повинна стати практика країн, що розвиваються. Політика розвитку промисловості цих держав була приречена на поразку передовсім через те, що вони, відчуваючи гостру нестачу людського капіталу, господарської інфраструктури, економічних рішень, необхідних для реалізації наявних можливостей, дотримувались політики наздоганяючого, “наслідувального розвитку”, разового імпорту машин та обладнання. Але без пошуку своєї ніші в загальноцивілізаційному процесі, без створення умов для

самостійного технічного розвитку, без вдосконалення та модернізації імпортована техніка швидко перетворювалася в устаткування, непридатне до конкурентоспроможного виробництва.

Імпорт техніки вчорашнього дня, “наслідувальний” розвиток викликає постійну необхідність нового й нового імпорту, до того ж валютні ресурси для закупівлі прогресивного обладнання здобуваються за рахунок дешевої робочої сили і низького рівня життя людей. Проте, не будучи частиною систематичної діяльності з удосконалення та розвитку техніки й технології, такий машинний імпорт врешті-решт все ж може призвести до провалу національної економіки. Ринковий механізм може і повинен використовуватись на повну потужність не для наздоганяючого розвитку, а для здійснення радикальних структурних перетворень, спроможних поставити Україну в один ряд з найбільш економічно розвиненими державами постіндустріального рівня. Досягти такого рівня неможливо без посилення мотиваційних стимулів до праці, інноваційної діяльності, підвищення уваги людському фактору.

На жаль, всупереч фундаментальному закону ринкової економіки, згідно якого основним фактором виробництва і головним капіталом є праця людини, у нас впродовж 1990-2000 років ставлення до носія праці було відверто байдужим. Негативно вплинула на рівень життя та соціальну структуру суспільства економічна криза початку 90-х років. Після лібералізації цін у 1992 році основна маса населення опинилася за межею бідності. Якщо у 1990 році частка заробітної плати у валовому національному доході становила майже 60%, то у 1993 році вона знизилась до 39%, а у 1994 році становила лише 25-30%. З 2000 року в

Україні спостерігається економічне зростання, проте частка заробітної плати українців у структурі загальних доходів впродовж 2000-2004 років залишалася незмінною: у 2003 році (за даними Держкомстату) вона складала 42,7%, за січень-листопад 2004 р. – 43%¹². Для порівняння: у США частка заробітної плати у національному доході дорівнює 72%, у Німеччині – 62%, у Румунії – 55%. Співвідношення заробітної плати і продуктивності праці в Україні у п'ять разів нижче світового рівня¹³. Навіть враховуючи значне відставання України від високорозвинених країн, неможливо зрозуміти, чому вітчизняний робітник, купуючи необхідні для життя товари та послуги в основному за цінами, що встановлені на рівні світових, вимушений за нинішніх економічних умов виробляти продукції приблизно у 2 рази більше в розрахунку на долар заробітної плати, ніж середньостатистичний працівник у США. Все це свідчить про те, що вітчизняний робітник працює фактично майже задарма¹⁴. Це стосується і висококваліфікованої праці, зокрема дипломованих фахівців бюджетної сфери – науковців, вчителів, лікарів та ін., зарплата яких через недотримання міжпосадових (міжкваліфікаційних) співвідношень в оплаті праці при черговому підвищенні розміру мінімальної заробітної плати, інколи майже зрівнювалася з зарплатою за некваліфіковану працю – прибиральниці, вахтера та ін.

І нині в Україні не завжди людина, що працює повний робочий день, отримує заробітну плату на рівні чи вище за встановлений державою мінімальний

¹² Пропозиції Федерації профспілок України щодо реалізації Програми дій Кабінету Міністрів України «Назустріч людям» Проект // <http://www.fpu.org.ua/>

¹³ Еськов А.Л., Мамиев И.В. Рабочая сила, её использование, развитие и конкурентоспособность как фактор привлечения инвестиций // Проблемы развития внешнеэкон. связей и привлечения иностр. инвестиций: регион. аспект: Сб. науч. тр. Донецк: ДонНУ, 2002. – С.119-121.

¹⁴ Бубенко П.Т. Що заважає прискоренню інноваційних процесів в Україні? // Проблеми науки, 2000, №11, с.34.

прожитковий мінімум, тоді як найнижчий життєвий рівень повинен забезпечуватись кожному громадянину країни. Хоча певне наближення мінімальної зарплати до прожиткового мінімуму у 2005 році все ж відбулося. Так, якщо у 2004 році мінімальна зарплата була 237 грн.¹⁵, що становило 65,5% від прожиткового мінімуму, який на той час дорівнював 362 грн., то впродовж 2005 року розмір мінімальної зарплати уже підвищувався 4 рази і з 1 вересня становить 332 грн. на місяць¹⁶. Прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць цього року підвищено до 423 грн.¹⁷, відповідно, розрив між ним і мінімальною зарплатою у 2005 році вдалося скоротити на 10%. Нині мінімальна зарплата становить 78,5%, від прожиткового мінімуму, проте існуючий розрив між нею і прожитковим рівнем у 21,5% ще має бути подоланим.

Насамперед через дешевизну фізичної і розумової праці сьогодні в нашу країну ввозити новітнє обладнання і найпередовіші виробничі технології як іноземним підприємцям, що мають тут спільні підприємства, так і вітчизняним фірмам, економічно не вигідно. Низький рівень заробітної плати робить невикладним впровадження у виробничий процес дорогого новітнього обладнання і технологій, натомість вигідним використання дещо застарілого, але значно дешевшого устаткування. Плата за перевитрати енергоресурсів та неефективне використання інших матеріальних факторів виробництва для підприємця в Україні є не такою великою порівняно з тією економією коштів, яку він одержує, використовуючи на своєму підприємстві дешеву працю. А тому, допоки

¹⁵ Фінанси України. - 2004. - №10. - С.17.

¹⁶ Закон України "Про Державний бюджет України на 2005 рік" // Урядовий кур'єр, від 29.12.2004 р.

¹⁷ Закон України "Про затвердження прожиткового мінімуму на 2005 рік" / Голос України, від 21.01.2005. - №11.

економічно вигідним для підприємця залишатиметься поєднання у процесі виробництва ресурсовитратних технологій і дешевої робочої сили, марно сподіватися на те, що в Україні активізується інноваційна діяльність, збільшиться імпорт передової техніки, втілюватимуться інноваційні ідеї. Адже не лише через те, що прийняття до виробництва інноваційних ідей є справою ризикованою, і через те, що за сучасних ринкових умов вітчизняні підприємства стали критичніше ставитися до вибору інновацій, але насамперед у зв'язку з простим підприємницьким розрахунком: поєднання дешевої праці і застарілої техніки та технології є вигіднішим, дозволяє отримувати більше прибутку – 80-90% пропонованих інноваційних ідей в Україні відхиляються. Тоді як, наприклад, у Польщі частка прийнятих до виробництва інноваційних ідей у їхній загальній структурі становить 30%, Швеції – 45%, США – 52%, Японії – 63%¹⁸.

Для сприяння розвитку інноваційної діяльності потрібно якнайшвидше реформувати існуючу в Україні систему оплати праці з метою підвищення вартості робочої сили. Якщо фізична й інтелектуальна праця стане належно оплачуватися, то перед підприємцями постане проблема її економії. Це може дещо збільшити рівень безробіття і посилить конкуренцію на вітчизняному ринку праці. Але і змусить економити енергоресурси, інші фактори виробництва, підвищувати продуктивність праці. Розробка та впровадження новітньої техніки і технології стане основним способом ведення конкурентної боротьби, завоювання нових ринків збуту. Це сприятиме збільшенню попиту на розумову працю, інженерів, здатних ефективно працювати в умовах економічних змін,

¹⁸ Економіка, фінанси, право. – 1999. - №6. – с.12.

підприємців-новаторів, спроможних впроваджувати не лише традиційну, імітаційну чи залежну інноваційну стратегію, а й розробляти наступальну стратегію, що потребує високої кваліфікації та великої організаційної роботи, аби вивести підприємство на лідируючі позиції не лише на вітчизняному, а й на світовому ринку¹⁹.

Аби інтегрувати вітчизняну економіку в світогосподарський процес, треба підвищувати ефективність та конкурентоспроможність великих українських підприємств, зокрема, розвивати таку форму інноваційного підприємництва, як концерни. У таких концернах можуть об'єднуватись підприємства промисловості, транспорту, торгівлі і банківської сфери для спільного здійснення наукоємких інноваційних проектів, що дозволить їх учасникам дещо вирівнювати певні галузеві сезонні коливання і ризики та переводити капітал з менш перспективних галузей економіки у перспективніші.

Враховуючи те, що Україна в економічному розвитку сьогодні далеко відстає навіть від багатьох країн, що не належать до промисловорозвинених, навряд чи можна розраховувати на швидку і ефективну інтеграцію національної інвестиційно-інноваційної моделі у світову. Дослідники процесу глобалістики стверджують, що наразі наша країна виявилася неготовою ні до глобальної конкуренції, ні до глобальної інтеграції, і включення її в глобальні та регіональні інтеграційні процеси пов'язано з величезними ризиками і загрозами²⁰. Разом з тим шлях України у глобальний простір є неминучим і не має альтернатив. Суверенна

¹⁹ Зянько В.В. Новаторство - основний напрям розвитку стратегічного менеджменту // Вісник УДУВГП. Економіка. Вип.1(20): Збірн. наук.праць Рівне, 2003, с.224-229.

²⁰ Білоус О. Глобалізація і глобалізм: парадокси чи закономірність постіндустріальної цивілізаційної еволюції? // Економічний часопис – XXI. - №3. – 2004. – С.7-11.

держава такого масштабу, географічного розташування і геополітичної ролі не може залишатися в самоізоляції, оскільки це означало б не захищеність, а консервацію відсталості, деградацію. Питання в тому, як, не поступаючись власними інтересами, зайняти серед членів міжнародного співтовариства достойне місце, стати рівноправним партнером?

Щоб процес інтеграції України у європейську економіку був ефективним, треба наближувати вітчизняну економіку до рівня розвитку економік провідних європейських держав, активізувавши інноваційний процес, підвищуючи престиж розумової праці, розвиваючи різноманітні форми інноваційного підприємництва, зокрема, його корпоративну основу. На основі впровадження інноваційної моделі розвитку економіки Україна в змозі сягнути чільного місця в новому світопорядку вже у першій чверті цього століття.

Процес глобалізації практично є безальтернативним для подальшого розвитку вітчизняних підприємств. Якщо казати точніше, та перед ними постає дилема: або адаптуватися до процесу глобалізації, довгострокової структурної перебудови шляхом радикальних інноваційних перетворень, або неминуче стати банкрутом. Те, що навіть за умов соціально-економічної нестабільності пожвавилися масові вкладання підприємствами фінансових ресурсів у наукові дослідження, свідчить, що вибір ними зроблено з урахуванням перспективи інтеграції з світовим співтовариством.

Сприяння формуванню в Україні потужних корпорацій, зростанню їхнього інноваційного потенціалу – одне з основних завдань економічної політики держави на шляху створення інноваційно-конкурентного середовища. Від того, як

держава справлятиметься з цим завданням, залежатиме також і розвиток малого та середнього вітчизняного інноваційного підприємництва.

Процес глобалізації зумовлює розвиток інноваційного підприємництва, яке, в свою чергу, полегшує інтеграцію країни у світогосподарський процес та пристосування до нинішнього процесу глобалізації. Тому першочерговими та стратегічними завданнями національної промислової та інноваційної політики повинні бути розвиток конкурентоспроможної на світовому ринку вітчизняної промисловості, забезпечення її здатності до впровадження сучасних інновацій, модернізація економіки.